Telefon № 11. Dodatek bezpłatny „Nasz Tygodnik“ Cena 25 groszy.

Gazeta Nowska

Abonament miesięczny w ekspedycji 90 groszy, z opłatą pocztową 98 groszy. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie lub tem podobnych nie przewidzianych okoliczności, wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Od ogłoszeń pobiera się za 1-łam. wiersz 15 groszy. Reklamy przed działem ogłoszeń wiersz 35 groszy. — „Gazeta Nowska" wychodzi 1 raz tygodniowo a mianowicie w piątek. — Wydawca, drukiem i nakładem Władysława Wesołowskiego w Nowem (Pomorze). Prenumerata płatna zgóry. Ogłoszenia płatne natychm. Za redakcję odpow. Władysław Wesołowski, Nowe.

Nr. 28. Nowe, sobota 12 lipca 1930 r. Rok VII.

ODEZWA!

Tow. św. Wincentego a Paulo

(Opieka nad biednemi)

urządza w niedzielę, dnia 13-go lipca 1930 r. w ogrodzie p. Borkowskiego

BAZAR

na biedne i nieszczęśliwe naszego miasta.

Wszystkich życzliwych Obywateli bardzo proszę o liczne przybycie i poparcie.

Nowe, dnia 3 lipca 1930 r.

Burmistrz.

Piękna uroczystość 50-lecia Cechu Piekarskiego w Nowem.

W niedzielę, dnia 6-go b. m. odbył się obchód 50-lecia miejscowego Cechu Piekarskiego, połączony z uroczystością poświęcenia sztandaru i VIII. zjazdem delegatów Pomorskiego Związku Cechów Piekarskich. Pochodem na czele orkiestry Młodzieży Katolickiej przy Farze z Grudziądza udano się po sztandar do starszego cechu p. Wieckiego. Następnie nastąpił z „Domu Polskiego" wymarsz do kościoła parafjalnego na uroczyste nabożeństwo. Mszę św. odprawił ks. prob. Bartkowski, który też dokonał poświęcenia sztandaru, wygłaszając przytem podniosłe kazanie.

Po nabożeństwie udano się pochodem przez miasto zpowrotem do hotelu „Dom Polski", gdzie odbyło się uroczyste posiedzenie. Starszy cechu nowskiego p. St. Wiecki zagaił posiedzenie, witając przedstawicieli władz, przybyłych delegatów i gości. Z okazji poświęcenia sztandaru składali życzenia, wręczając gwoździe pamiątkowe: przedstawiciele ministerstw Robót Publicznych i Pracy i Opieki, Województwa, Starostwa, burmistrz miasta p. Jabłoński, prezydent grudziądzkiej Izby Rzemieślniczej, prezes Poznańskiego Zw. Cechów Piekarskich oraz przedstawiciele innych cechów miejscowych i zamiejscowych. Ogółem złożono 36 gwoździ pamiątkowych. Pozatem Cech Piekarski odebrał kilku telegramów m. in. i od Pana Ministra Składkowskiego.

Następnie odbył się wspólny obiad w hotelu p. Borkowskiego, podczas którego przemówił p. burmistrz Jabłoński.

Około godziny 3 po południu rozpoczęły się na sali p. Borkowskiego obrady zjazdu przy stosunkowo wielkim udziale delegatów poszczególnych cechów piekarskich. Po załatwieniu porządku obrad, powzięto odpowiednie rezolucje.

Podczas całych obrad był obecny przedstawiciel Izby Skarbowej z Grudziądza, który też służył odpowiedniemi wyjaśnieniami a zwłaszcza w sprawach podatkowych, reklamacjach i t. p.

Prezydent grudziądzkiej Izby Rzemieślniczej wręczył dyplom uznania za prace, położone na polu organizowania zjazdu i zasługi, poczynione dla cechu p. St. Wieckiemu, mistrzowi piekarskiemu z Nowego.

Rozbudowa dróg wodnych w Polsce ze stanowiska gospodarczego.

Na marginesie projektu ustawy Rady Ministrów o regulacji Wisły i zastosowaniu jej do żeglugi.

Drogi wodne i to pomimo korzystnych warunków rozwoju, odgrywają w Polsce zbyt małą rolę w ogólnej pracy przewozowej całej sieci komunikacyjnej. Zgodnie z obliczeniami wybitnego znawcy w tej dziedzinie inż. Tadeusza Tillingera na ogólną ilość przewozów w Polsce, drogami wodnemi kieruje się zaledwie około 3 proc., przyczem jako objaw charakterystyczny należy zanotować fakt, że przed wojną na ziemiach polskich na ogólną ilość przewozów 16 miljardów t./km., drogami wodnemi szło około 5 procent. Jest to wynikiem wielce zaniedbanego stanu ogromnej większości polskich rzek, które wymagają obszernego i racjonalnie obmyślonego programu robót, mających na celu jaknajrychlejsze doprowadzenie tych rzek do należytego porządku.

Rozumiejąc korzyści, stosowania takiego przewozu wodnego wszystkie kraje, w których życie ekonomiczne tego wymaga, a warunki terenowe są odpowiednie, — starają się udoskonalić swą sieć dróg wodnych lub budować nowe sztuczne drogi wodne. Widzimy to w Belgji, Holandji, Francji, Niemczech, Ameryce, Włoszech, Szwajcarji i Rosji. Jeszcze przed wojną stosunek przewozów drogami wodnemi do ogółu przewozów wynosił w Rosji 43.5 proc., w Niemczech — 25.2 proc., a we Francji — 19,3 procent. W Niemczech przyjęto nawet jako zasadę, iż każdy większy zakład przemysłowy musi mieć nietylko połączenie z torem kolejowym, lecz również i z dobrą drogą wodną. Siłą rzeczy zatem zaniedbanie w Polsce dróg wodnych pozbawia nas pod względem konkurencji międzynarodowej tego atutu, jakim jest taki przewóz ładunków masowych.

Należy wziąć pod uwagę, że pod względem obszaru swego dorzecza Wisła zajmuje wśród rzek środkowej i zachodniej Europy — trzecie miejsce (194.000 km. kw.). Mimo to jako droga wodna, Wisła w swym stanie obecnym ustępuje wielu bardzo rzekom. Wyłania się więc konieczność przystosowania Wisły do warunków odpowiednich dla kraju kulturalnego.

Uchwalony ostatnio na Radzie Ministrów projekt ustawy o regulacji i przystosowaniu Wisły, oraz innych dróg wodnych do żeglugi, oznacza właśnie wielki krok naprzód do uporządkowania stosunków w tej dziedzinie. Celem do którego Ministerstwo Robót Publicznych dąży, za pomocą projektowanej ustawy, jest stworzenie z Wisły głównej arterji komunikacyjnowodnej, łączącej Zagłębie węglowe z centrum kraju i morzem. W ten sposób głównym artykułem przewozowym stałby się węgiel, przeznaczony zarówno na spożycie wewnętrzne, jak i ma eksport. Należy też wziąć pod uwagę inne artykuły dla przewozu jak: drzewo, rudy żelazne, nawozy sztuczne, materjały budowlane i produkty rolnicze.

Jako pierwsza faza, ustalona na lat pięć przy rozporządzalnym kredycie 90 miljonów złotych, pomyślane zostało wykonanie najpilniejszych budowli dla ochrony brzegów i koncentracji łożyska rzeki na przestrzeni od Zawichostu do Otłoczyna, zaś w drugiej — poprawa warunków żeglugowych na wspomnianej drodze wodnej, do czego służyć ma dokończenie budowy kanału żeglugi Spytkowice — Kraków i uzupełnienie regulacji niektórych odcinków Wisły między Krakowem i Zawichostem.

Drugi okres budowy — którego czasu trwania ustawa nie określa, uzależniając go od rzeczywistej potrzeby i finansowej możności państwa — obejmować ma ukończenie prac regulacyjnych dla żeglugi na Wiśle górnej i Wiśle pomorskiej, oraz wykonanie regulacji Wisły środkowej dla celów rolniczych, to jest ubezpieczenie i umocowanie brzegów oraz koncentrację łożyska rzeki, by odpływ wód i lodów mógł się każdoczośnie odbywać bez przeszkód. Koszt powyższych robót ma wynosić 274 milj. złotych. Należy zauważyć, że poza środkami finansowemi, przewidzianemi ustawą na wykonanie tych inwestycyj pozostają w budżecie państwa kredyty, związane z eksploatacją dróg wodnych, jak budowa portów, połączeń kolejowych i t. p.

Po tych dwóch okresach przewidziany jest okres trzeci, którego zadaniem będzie wykonanie regulacji dla celów żeglugi na Wiśle środkowej oraz wykonanie dalszych odcinków lateralnego kanału dla celów żeglugi z Zagłębia węglowego do ujścia Dunajca do Wisły. Dla osiągnięcia celów projektem ustawy określonych, ma być utworzony fundusz regulacji rzeki Wisły z corocznych kwot budżetowych i z dochodów z opłat kanałowych, kultur wiklinowych i t. p. Pozatem Ministerstwo Robót Publicznych zatwierdziło ostatnio szereg projektów, dotyczących regulacji rzek niespławnych w powiatach: radzyńskim, prużańskim, kobryńskim, rzeszowskim, szubińskim, żnińskim, świeckim i innych. Koszt robót objętych temi projektami wyniesie łącznie z regulacją górskich potoków około 10 miljonów złotych.

Jest rzeczą jasną, że zwiększenie roli przewozów wodnych, które są tańsze od przewozów kolejowych, wpłynie na ogólne zmniejszenie kosztów produkcji w Polsce i ułatwi przemysłowi konkurencję na rynkach zagranicznych. Warunki bowiem przyrodzone kraju, a mianowicie położenie na peryferjach państwa na przeciwległych krańcach kopalni węgla, największych lasów i portów wywożących jedne surowce a wwożących inne, sprawiają, iż przemysł nasz wymaga przewozów surowców na znaczną odległość (500-700 klm.), przy której przewóz drogą wodną kalkuluje się znacznie taniej niż koleją.

Szczególnie duże znaczenie może mieć odpowiedni rozwój sieci dróg wodnych dla naszego handlu, zwłaszcza w małych miastach i osadach, który w drodze ułatwienia i potanienia przewozów w znacznej mierze przyczyni się do powiększenia spadającej u nas konsumcji wewnętrznej.

Doniosłą również okolicznością, sprzyjającą rozwojowi dróg wodnych w Polsce jest ich znaczenie tranzytowe. Łącząc drogi wodne północno-zachodniej i południowo-wschodniej Europy, nasze drogi wodne mogą liczyć również na przewozy tranzytowe. Jednem słowem rozbudowa tych dróg stać się może czynnikiem o pierwszorzędnem znaczeniu gospodarczem.

M. G.

Zarządzenie

sanitarno-policyjne dot. tępienia szczurów.

Wobec szerzącej się plagi szczurów, roznosicieli zarazy, zarządzam na zasadzie art. 1 i p. 4 art. 11 ustawy z dnia 25 lipca 1919 r. (Dz. Ustaw Nr. 67 poz. 402) ogólne tępienie szczurów według następującego porządku:

Wszyscy właściciele wzgl. zarządcy i dzierżawcy domów, zobowiązani są w swych realnościach wyłożyć truciznę na szczury i to niezwłocznie od 14—19 lipca b. r. w miejscach najodpowiedniejszych i w sposób podany im przez pp. aptekarza wzgl. drogerzystów przy zakupie trucizny. Poświadczenia na nabycie trucizny wydaje się w Magistracie (pokój nr. 3).

Niezastosowanie się do niniejszego zarządzenia karane będzie grzywną do 30,— zł ewentualnie odpowiednim aresztem.

Nowe, dnia 9 lipca 1930 r.

Burmistrz.

Kostjumy kąpielowe wełniane i bawełniane. Spodeńki kąpielowe. Kapy kąpielowe gumowe.
Frotowe płaszcze, prześcieradła i ręczniki.
Największy wybór. Ceny bezkonkurencyjnie niskie.

Telefon 15 **W. JAŻDŻEWSKI, Nowe** Rynek 25

Bławaty. Konfekcja. Galanterja. Obuwie.

Niniejszem podajemy Szanownej Klienteli z Nowego i okolicy do łaskawej wiadomości, że na skutek nałożenia na nas przedsiębiorców autobusowych ogromnych ciężarów podatkowych, jesteśmy zmuszeni na żądanie Związku Właścicieli Autobusów, ceny za przejazd autobusem z Nowego do Grudziądza i odwrotnie z dniem 15 lipca 1930 r.

podwyższyć na 3,00 zł w jedną stronę.

Donosząc Szanownej Klienteli o powyższem, prosimy o dalsze popieranie naszych przedsiębiorstw, gdyż podwyżka ta nie została spowodowana rozmyślnem naszem żądaniem, lecz tylko na zarządzenie Związku.

Licząc nadal na poparcie Szanownych Obywateli z Nowego i okolicy, kreślimy się

z poważaniem

Ksawery Zieliński. Aleks Lamparski. Jakób Madeła.
J. Lamparski. Franciszek Puk.

Przedsiębiorcy autobusów.

Podwyższenie opłaty za przejazd autobusami.

Na zebraniu Związku Właścicieli Autobusów, które się odbyło w Grudziądzu, dnia 9 lipca b. r., zostały pod naporem Związku unormowane ceny przejazdu autobusami w wszystkich kierunkach, według taryfy, wyznaczonej przez Pomorski Urząd Wojewódzki. Taryfa ta pozwala pobierać za przejazd autobusami za każdy przejechany kilometr 14—16 gr od osoby.

Z Nowego do Grudziądza i odwrotnie będzie kosztowało teraz z dniem 15 b. m. na zarządzenie Związku 3,— zł od osoby. Każdy poszczególny przedsiębiorca autobusowy będzie musiał pobierać z dniem 15 b. m. za przejazd autobusem z Nowego do Grudziądza 3,— zł od osoby. Ktokolwiek z tych przedsiębiorców autobusowych odważy się kiedykolwiek pobrać cenę za przejazd poniżej 3,— zł, będzie wykluczony z Związku, a ponadto będzie musiał za każde takie przekroczenie zapłacić grzywnę w wysokości 50,— zł na rzecz Związku.

Zarząd Związku Właścicieli Autobusów Województwa Pomorskiego

Prezes (—) Walerjan Żelewski. Sekretarz (—) Zieliński.

WALKA Z DZIWOLĄGAMI SKRÓTÓW.

W paryskich kołach literackich poruszona została sprawa zaprotestowania przeciw używaniu skrótów literowych lub dziwacznych nowotworów językowych. Podobnie jak i w innych krajach, skróty te powstały przeważnie w okresie wojny i zostały zaadoptowane zwłaszcza przez prasę. Pod tym względem Francuzi prześcigają dziś już nawet Amerykanów i Anglików. Przed wojną znaliśmy skrót U. S. A. i było rzeczą powszechnie wiadomą, że oznacza on Stany Zjednoczone, zarówno jak w czasach starożytnych skrot S. P. Q. R. oznaczał senat i naród rzymski. Obecnie jednak w pismach francuskich roi się od wszelkiego rodzaju znaków literowych, które dla niewtajemniczonych są istną chińszczyzną. Któryż bowiem cudzoziemiec albo niedość pojętny Francuz domyśli się, że S. D. N. oznacza Ligę Narodów (Societe des Nations), S. F. I. O. partję socjalistyczną lub C. G. T. — konfederację pracy? Francuzi tak już przyzwyczaili się do nowych tajemniczych znaków, że oznaczają radjo cyfrą T. S. F. [telegraphe sans fil), służbę pocztowo telegraficzną skrótem P. T. T., Pomijamy już tego rodzaju kryptogramy, jak S. T. C. R. P. [zarząd tramwajów paryskich] lub nowotwór „Andat"; oznaczający narodowy związek abonentów telefonicznych. Literaci francuscy twierdzą, że mnożenie się skrótów zagraża rozwojowi języka francuskiego i zapowiadają energiczną walkę w obronie całych „słów"

Stowarzyszenie św. Wincentego à Paulo

urządza w niedzielę, dnia 13 lipca 1930 r. w ogrodzie p. Borkowskiego na biednych i nieszczęśliwych naszego miasta

WIELKI BAZAR.

W południe koncert na Rynku, wykonany przez kapelę wojsk. p. p. 64 z Grudziądza.

Początek koncertu w ogrodzie o godz. $3^1/_2$.

Własne bufety dobrze zaopatrzone w smaczne przekąski, ciasta, lody, cukierki itp., również w papierosy i napoje. Pomiędzy innemi niespodziankami dla dzieci, prosi się skorzystać z koła szczęścia. Kręglowanie i strzelanie do tarczy o premje.

Wieczorem na sali tańce.

Wszystkich obywateli miasta i okolicy prosimy uprzejmie na tak wzniosły cel o jaknajliczniejsze przybycie i popieranie nas różnemi datkami.

Wszelkie datki na ten cel przyjmuje się w plebanji.

Za Zarząd:
Ks. prob. Bartkowski.

Am Sonntag, den 13. Juli d. Jhs. nachm. $3^1/_2$ Uhr veranstaltet der

St. Vincent-Verein

im Garten des Herrn Borkowski einen

BAZAR

Konzert, ausgeführt von der Militärkapelle des p. p. Nr. 64, Grudziądz.
Büfett sowie verschied. Ueberraschungen.

Der Reinertrag ist zur Unterstützung der Armen bestimmt. Wir bitten herzlichst um gütige Zusendung von Gaben jeglicher Art, welche wir sehr bedürfen.

Sämtliche Gaben werden im Pfarrhause angenommen.

St. Vincent-Verein.

Licytacja przymusowa.

Dnia 16-go lipca 1930 r. o godzinie 8-mej przed poł. sprzedawać będę w drodze przymusowej najwięcej dającemu za natychmiastową gotówkę u p. Jana Malikowskiego w Nowem na tartaku koło dworca:

około 500 m^3 desek, belek i bali około 800 m^3 długiego drzewa sosnowego.

(—) Chojnacki
Komornik sądowy w Nowem.

Znaleziono

jeden płaszcz męski. Odebrać takowy można w biurze Magistratu pokój nr. 3.
Nowe, dnia 10 lipca 1930 r.
Burmistrz.

Mieszkanie z kuchnią

2 ładne pokoje, parter, do wynajęcia. Gdzie? wskaże eksp.

Nowe matjasy

poleca
Franciszek Cieśliński, Klasztorna 7.

Dwa pokojowe mieszkanie

z kuchnią do wynajęcia.
Gdzie? wskaże eksp.

DRUKI

wszelkiego rodzaju wykonuje szybko, gustownie i po cenach przystępnych - - - - - - - -

Drukarnia W. Wesołowskiego.

Struny, podstawki i kółki
na skrzypce oraz kolofonię
poleca
W. Wesołowski, Nowe.

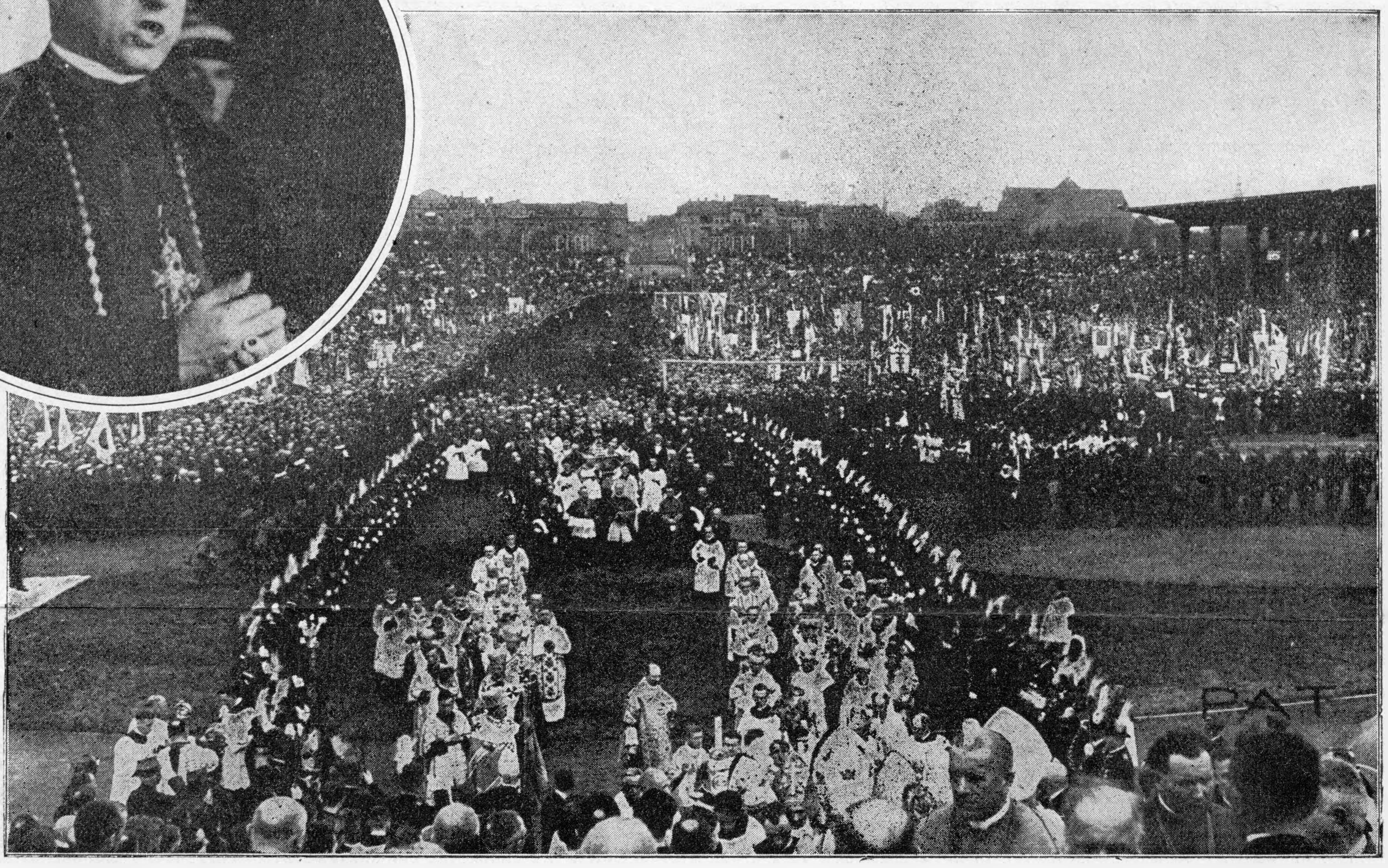
NASZ DODATEK ILUSTROWANY

NIEDZIELA, 13 LIPCA 1930 r.

KONGRES EUCHARYSTYCZNY

Zakończenie Kongresu Eucharystycznego w Poznaniu: Olbrzymi stadjon w Poznaniu, zapełniony tysiącami wiernych. U góry — J. Em. ks. Prymas Kardynał Hlond, który otworzył Kongres.

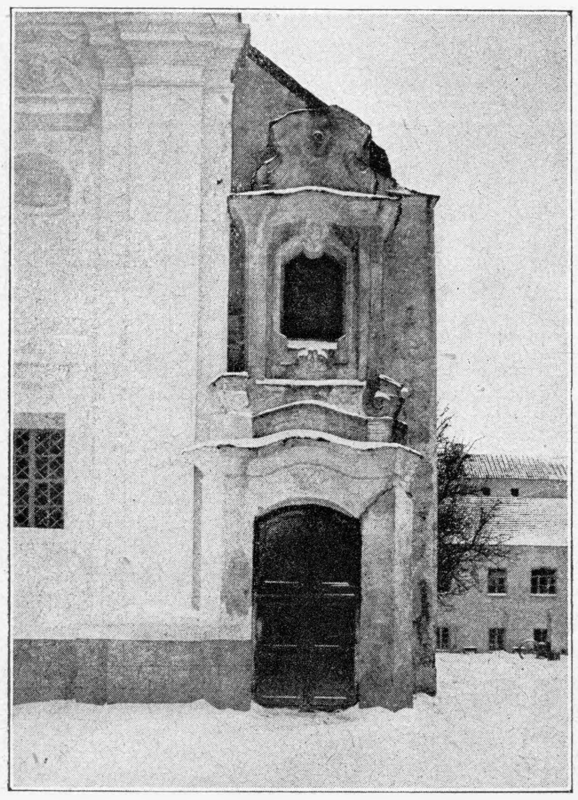

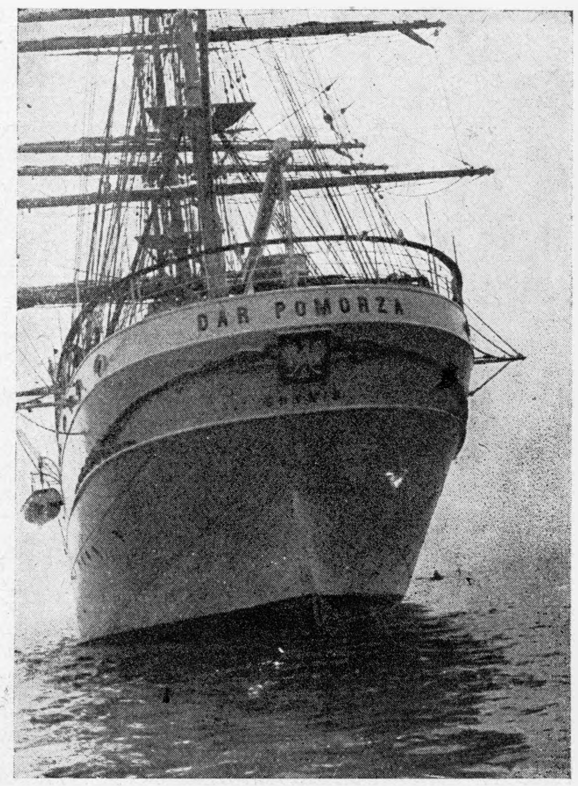
Warszawa w nocy. Aleje Jerozolimskie

Tragicznie zmarły poeta ś. p. Juljan Ejsmond.

Kościół w Głębokiem. Fragment fasady lewej nawy.

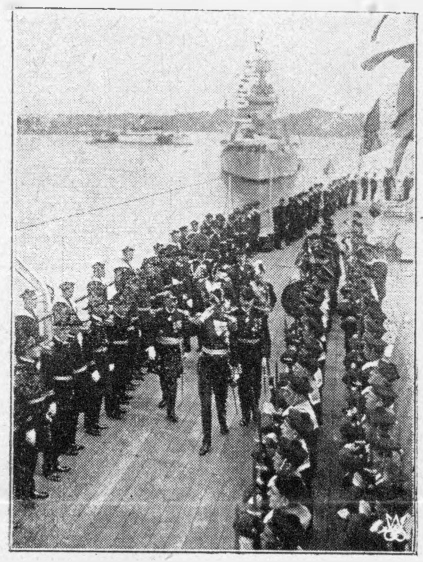
Statek polski „Dar Pomorza" przybył 21 ub. m. do Gdyni. Uroczystość poświęcenia odbyła się 29 ub. m.

Król Rumunji Karol odwiedził w towarzystwie generała Awerescu swój były pułk.

Oficerowie polscy z Centrum wyższych studjów wojskowych, pod przewodnictwem gen. Zająca, zwiedzają port lotniczy Le Bourget.

Król Szwecji, Gustaw V, zwiedza krążownik francuski, który zawitał do Sztokholmu.

Ś. p. Maryla Wolska, wybitna poetka, zmarła we Lwowie.

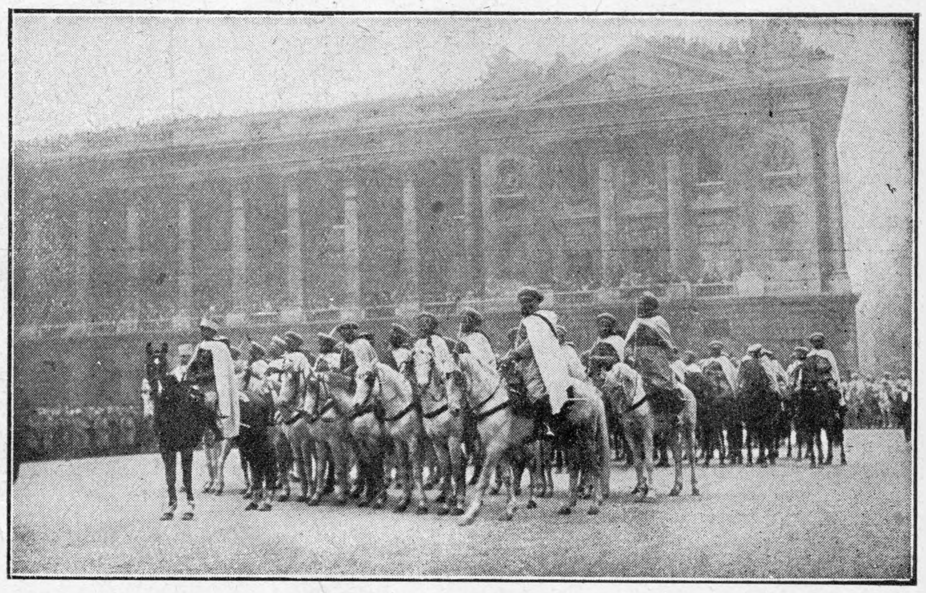
Grupa delegatów Związku Młodzieży Wiejskiej „Siew" na obradach II walnego zjazdu ziemi Radomskiej.

W Aleksandrowie Kujawskim poświęcono pomnik błogosławionego Jana Bosco.

Oddział gwardji angielskiej.

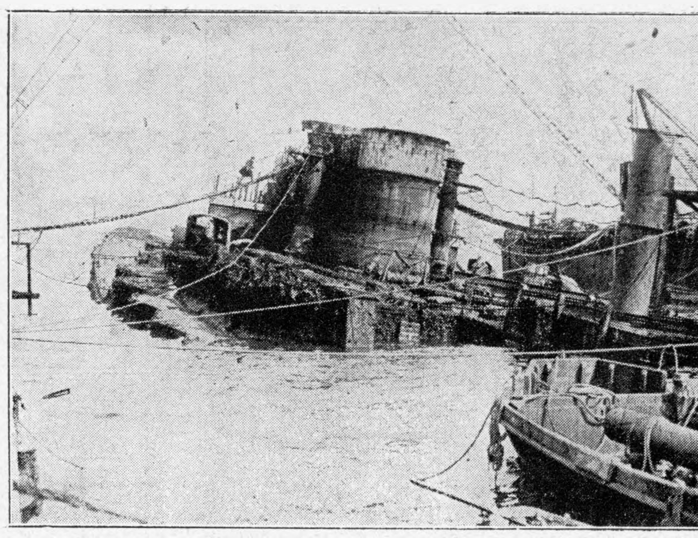

Grupa jeźdźców marokańskich.

Powieści Antoniego Marczyńskiego pasjonują Polskę i zagranicę.

Książe Takamatsu, brat cesarza Japonji, przybył ze swą żoną do Londynu, powitany uroczyście przez członków królewskiej rodziny angielskiej.

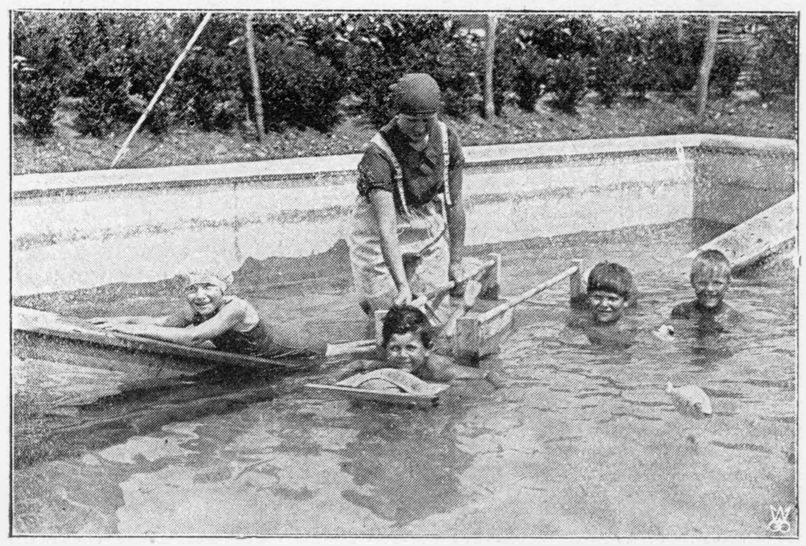
Niemiecki pancernik „Hindenburg", zatopiony w zatoce Scapa Flow, obecnie podnoszony jest na powierzchnię.

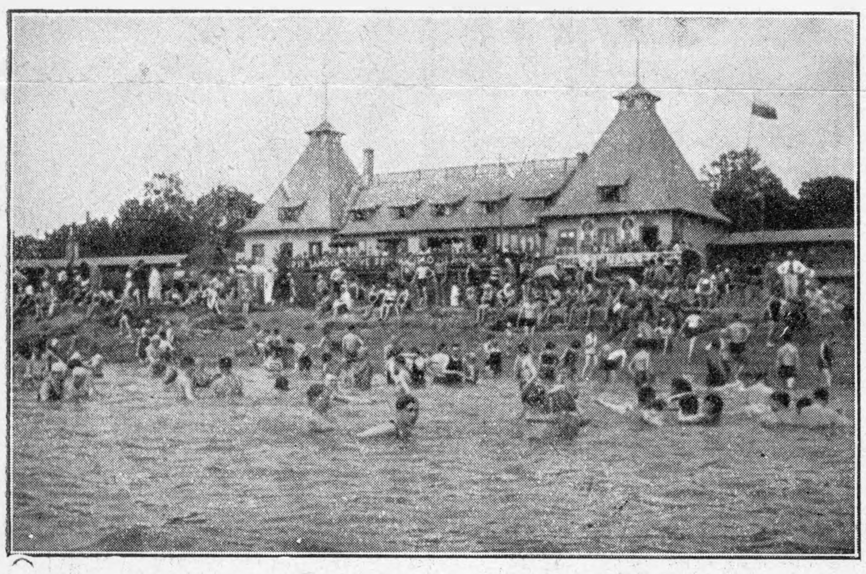
Słynny lotnik australijski, Kingsford Smith, który przeleciał Atlantyk z Irlandji do Ameryki.

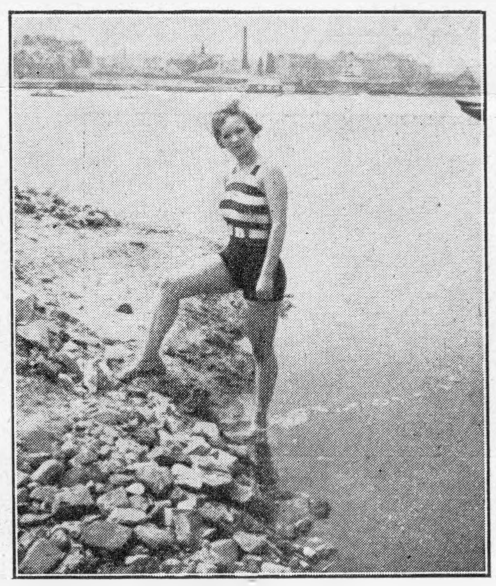

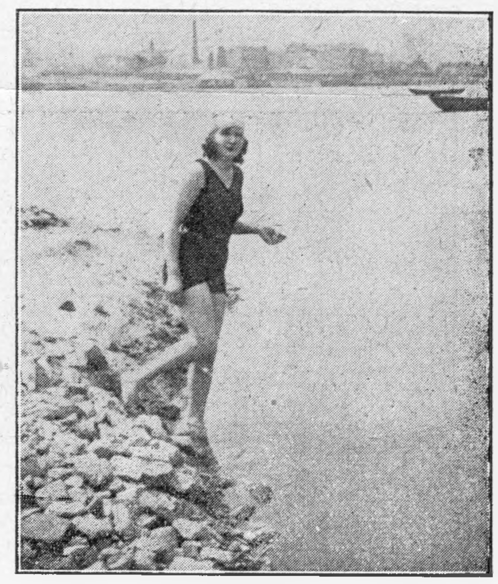
Obozowisko na łonie pięknej natury.

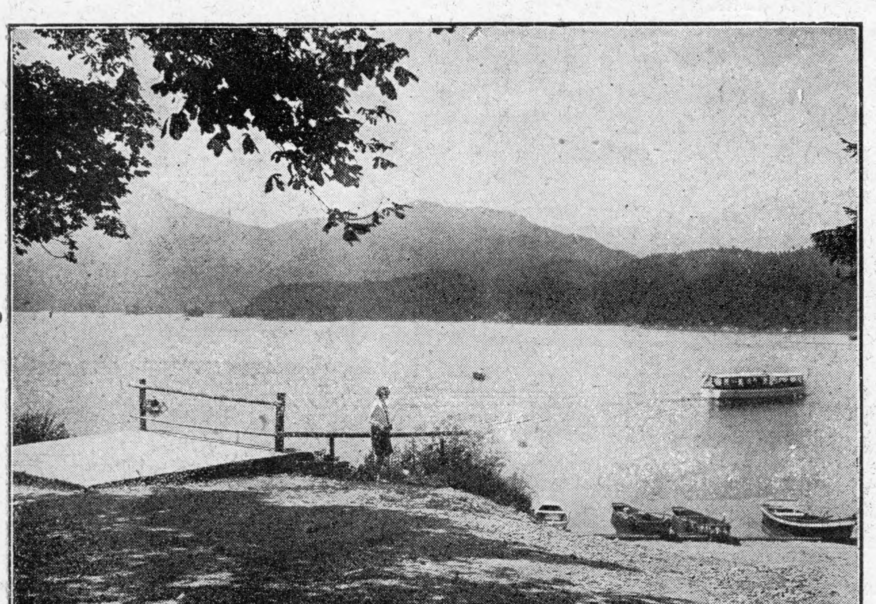
Dzieci z sierocińca w Carlshalton w Anglji w basenie kąpielowym.

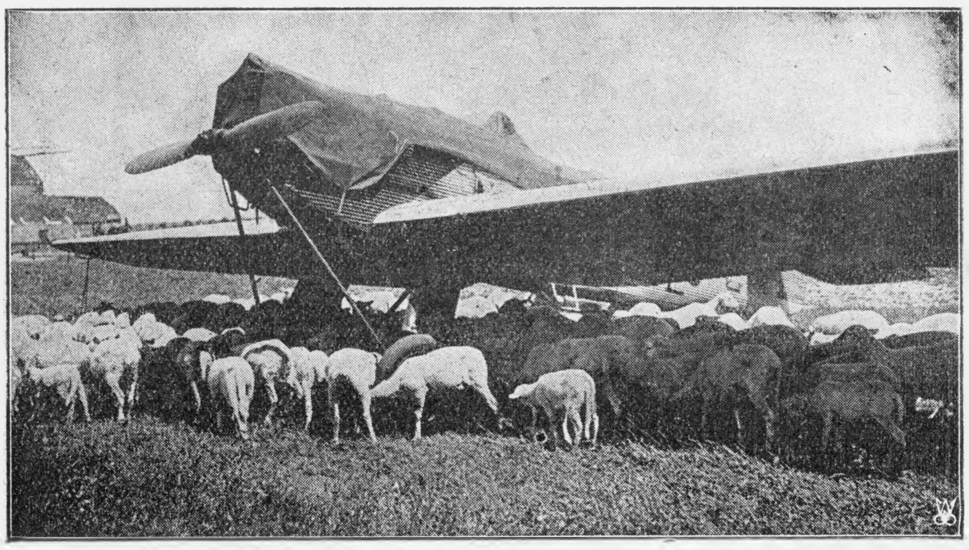
Na warszawskiej plaży: z wody i do wody.

Wypoczynkowy sport letni.

Gwiazda filmowa, Sally O'Neil, wśród lalek.

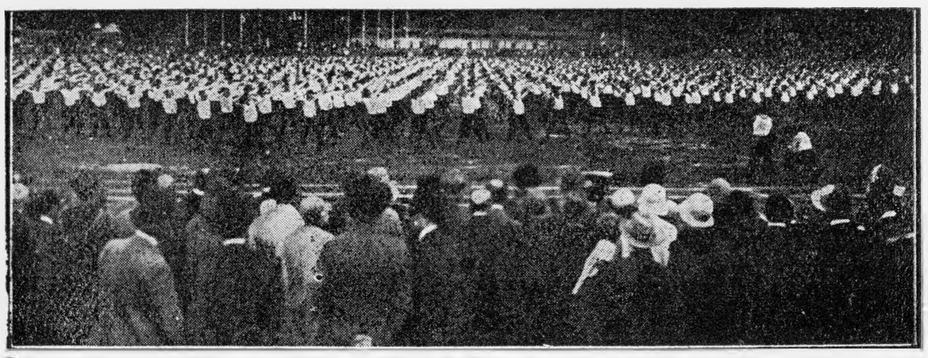

W poszukiwaniu cienia. Stado owiec skryło się za skrzydła aeroplanu.

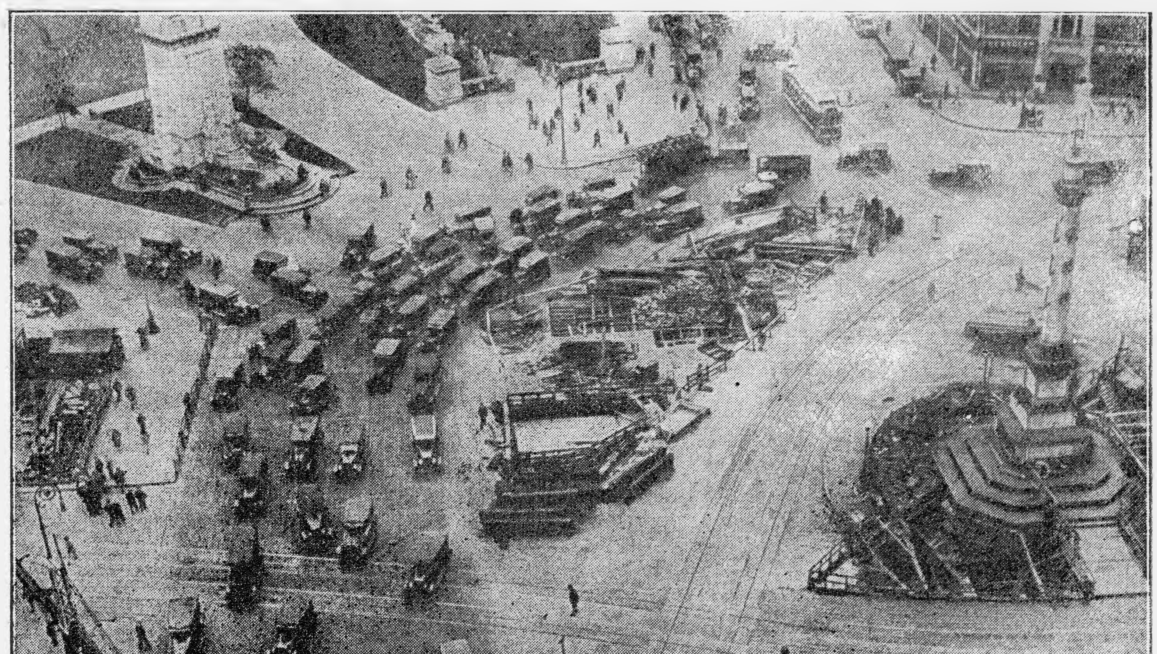
Śpiewający kotek! Gramofon mu akompanjuje.

Ćwiczenia na wolnem powietrzu.

Najpiękniejsze dziewczę wysp Południowych.

Ruch uliczny na placu Kolumba w New Yorku jest tak ożywiony (cztery szeregi samochodów), iż rozpoczęto budowę tunelu (rusztowania na fotografji) celem umożliwienia przechodniom bezpiecznego przejścia z jednej strony placu na drugi

Sp. Akc. Zakł. Graf. „Drukarnia Polska", Warszawa, Szpitalna 12.